

หัวข้อวิทยานิพนธ์      มาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย  
 ชื่อผู้เขียน              สุวิมล ทองส่องแสง  
 อาจารย์ที่ปรึกษา        ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์  
 สาขาวิชา                นิติศาสตร์  
 ปีการศึกษา                2558

### บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุ พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีปัญหาและมีความต้องการเฉพาะด้าน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้ต้องขังทั่วไปที่อยู่ในวัยกลางคน และเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องการได้รับการปฏิบัติมากเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมทางสังคม นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยยังพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความต้องการที่จะได้รับการบริการทางการแพทย์มากเป็นพิเศษ รวมถึงความต้องการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากบุคคลในครอบครัว

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มี การให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวอย่างเหมาะสมเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถให้ความคุ้มครอง รับรองสิทธิของผู้ต้องขังได้อย่างเพียงพอ และไม่สามารถดูแลผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้จะต้อง ขึ้นอยู่กับตัวผู้ต้องขังนั้นเองว่าจะสามารถปรับตัวทนอยู่กับสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายใน เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ตนถูกต้องขังอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้เกิดปัญหา ในทางปฏิบัติตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังสูงอายุ (Elderly Prisoners) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหา และมีความต้องการเฉพาะด้าน มักจะมีความเจ็บป่วยได้ค่อนข้างง่าย มีโรคประจำตัว มีปัญหา สุขภาพ หย่อนความสามารถในการทำงานในเรือนจำ และสมควรที่จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพสังคม ซึ่งทางเรือนจำเองก็ยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดสรรสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็น พิเศษได้มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป เพราะยังประสบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ด้านงบประมาณ บุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ อาคาร สถานที่ รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุที่ ต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำต่าง ๆ ต้องได้รับความยากลำบากและทุกข์ทรมานในการดำเนินชีวิต ยิ่งไปกว่าบทลงโทษที่ได้รับ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าผู้ต้องขังสูงอายุจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้การบังคับโทษจำคุก เพราะอาจมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของผู้ต้องขังนั่นเอง ตลอดจนสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ซึ่งในปัจจุบันเรือนจำ ทัณฑสถานทุกแห่งยังคงประสบปัญหาเหล่านี้อยู่ การมีผู้ต้องขังสูงอายุอยู่ในเรือนจำก็ย่อมจะเป็นการทวีความรุนแรงของปัญหาทำให้รัฐต้องรับภาระเพิ่มสูงขึ้น ทั้งที่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงน้อยต่อการหลบหนี การกระทำผิดวินัยเรือนจำต่าง ๆ และเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านสภาพจิตใจ สุขภาพร่างกายมากกว่าวัยอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันการบังคับโทษของประเทศไทยยังเป็นไปในรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน มิได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเหมาะสม จึงสมควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม แต่ทั้งนี้ การจัดสรรอาคารสถานที่สำหรับผู้ต้องขังสูงอายุที่ดี การจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมที่ดี การจัดให้มีบริการทางการแพทย์อย่างใกล้ชิดแก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ดี เป็นเรื่องที่ต้องทำได้ยาก เพราะปัจจุบันเรือนจำทัณฑสถานทุกแห่งประสบปัญหาเหล่านี้มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและยังไม่สามารถแก้ไขได้

ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำมาตรการแทนการจำคุกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้มาตรการบริการสังคมปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยน่าจะเป็นทางออกที่ดี ซึ่งเรื่องนี้ประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำมาตรการเหล่านี้มาใช้ ซึ่งสามารถให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ต้องขังสูงอายุได้อย่างเพียงพอและเป็นการเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยลดภาระต่าง ๆ ให้แก่ทางเรือนจำได้อีกด้วย

Thesis Title Non-custodian alternative measures for elderly prisoners in Thailand  
Author Suvimol Thongsongsaeng  
Thesis Advisor Professor Dr. Thanee Vorapatr  
Departure Law  
Academic Year 2015

### ABSTRACT

According to researches on living conditions problems and needs of elderly prisoners, it is found that elderly prisoners are the group with more specific problems and needs as opposed to middle-age prisoners. Furthermore, they need to be treated with special care in accordance with their physical status, mental status and social surroundings. Also, it is found that most of elderly prisoners encounter with both physical and mental health problems. Hence, they need more medical services and care from their family.

However, the treatment towards elderly prisoners in Thailand does not focus on such matters at the moment. This leads to inability to protect and guarantee the right of prisoners including insufficient care of prisoners. It solely depends on the prisoner himself to adapt to the condition and environment in the prison. And this can cause a problem, especially for elderly prisoners that have more specific problems and needs. As elderly prisoners tend to get sick easily as well as have other health issues and chronic diseases, which contributes to their incapacity to work in prison; they need to be treated with close care and proper approach in accordance with their physical status, mental status and social surroundings. Nonetheless, presently, Thai prison cannot provide such welfare and help for elderly prisoners. This is because of many problems such as budgets, human resources particularly medical personnel, buildings, locations and problems regarding operation of Department of Correction. Thus, Thai elderly prisoners have to endure hardship and suffering from living in prison more than their actual punishment.

In conclusion, elderly prisoners are not suitable for imprisonment because there are risks of health, sanitation, mentality and life of elderly prisoners. By having elderly prisoners in the prison can aggravate the situation which can cause more burden to the government. In addition, elderly prisoners have low risk of escaping from the prison or breaking rules in the

prison. Also, they need to be treated with special care, physically and mentally. Currently, the enforcement of punishment in Thailand uses the same treatment to all prisoners regardless of the proper treatment to protect the right of elderly prisoners. Hence, there should be a change in treatment method towards elderly prisoners in order to have a proper treatment for elderly prisoners. However, it is hard to make a change such as hiring more staff, providing more medical service and new buildings for elderly prisoners. This is because these problems have been encountered by Thai prison for so long. And they have never been resolved.

The author thinks that such problems can be resolved by having alternative measures to imprisonment such as using electronic monitoring devices, community service order and conditional parole for elderly prisoners in Thailand. These measures have been used in many countries i.e. England, France and USA. And they are proven to have efficiency in providing proper and sufficient protection of human right to elderly prisoners. Additionally, they can help relieving burdens of the prison.